

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 2Svk/8/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 0723100750
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 10. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Elena Berthotyová
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2024:0723100750.1

Uznesenie

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: Lesné pozemkové spoločenstvo v Záhorskej Bystrici, so sídlom Čsl. Tankistov 134, Bratislava, právne zastúpený: JUDr. Margita Medveczká, advokátka so sídlom Drotárska cesta 68, Bratislava proti žalovanému: Okresný úrad Bratislava, odbor opravných prostriedkov, Ružová dolina 27, Bratislava, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. Co 36/2023 - BPR zo dňa 27.06.2023, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti uzneseniu Správneho súdu v Bratislave č. k. 4S/70/2023-52 zo dňa 29. februára 2024, takto

rozhodol:

- I. Kasačná sťažnosť sa zamietá.
- II. Účastníkom kasačného konania sa nepriznáva právo na náhradu trov kasačného konania.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

- Žalobca sa žalobou zo dňa 05.09.2023, doručenou Správneému súdu v Bratislave dňa 05.09.2023 domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného Co 36/2023-BPR zo dňa 27.06.2023.
- Správny súd výzvou č. k. 4S/70/2023-43 zo dňa 07.12.2023 vyzval žalobcu na zaplatenie súdneho poplatku za podanú správnu žalobu vo výške 35,- eur v lehote do 10 dní od doručenia predmetnej výzvy. Súčasne správny súd žalobcu poučil, že ak nebude súdny poplatok v určenej dobe zaplatený, správny súd konanie zastaví s poukazom na § 10 ods. 1 zák. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. o súdnych poplatkoch“).
- Výzva na zaplatenie súdneho poplatku bola právnej zástupkyňi žalobcu doručená dňa 19.12.2023, posledný deň lehoty na zaplatenie súdneho poplatku tak pripadol na 29.12.2023 (piatok). Súdny poplatok v určenej lehote zaplatený nebol.
- Podaním zo dňa 10.01.2024, doručeným správneému súdu dňa 10.01.2024 požiadala právna zástupkyňa žalobcu o odpustenie zmeškania lehoty na zaplatenie súdneho poplatku dôvodiac tým, že pracovníčka žalobcu zabezpečujúca účtovné úhrady, v súdom určenej lehote dňa 23.12.2023 (sobota), v účtovnom informačnom systéme zadala na úhradu 10 súdnych poplatkov v konaniach na správnom súde a to sp. zn. 4S/66/2023, 4S/70/2023, 4S/82/2023, 4S/83/2023, 4S/85/2023, 4S/95/2023, 4S/98/2023, 4S/100/2023, 4S/104/2023, 4S/105/2023, avšak platba súdneho poplatku z účtu žalobcu bola odpísaná iba v konaniach sp. zn. 4S/95/2023 a 4S/100/2023. Zvyšné platby ôsmich súdnych poplatkov, teda aj v tomto konaní, neboli prevedené. Z dôvodu čerpania vianočnej a novoročnej dovolenky pracovníčky žalobcu, neuskutočnenie úhrady súdneho poplatku zistila kontrolou účtovného informačného systému až dňa 09.01.2024. Súdny poplatok tak bol uhradený až dňa 09.01.2024.
- Správny súd uznesením č. k. 4S/70/2023-52 zo dňa 29. februára 2024 (ďalej len „uznesenie správneho súdu“) návrh žalobcu na odpustenie zmeškania lehoty na zaplatenie súdneho poplatku zo dňa 10.01.2024 zamietol.
- Podľa správneho súdu žalobca v žiadosti o odpustenie zmeškania lehoty neuviedol taký dôvod, o ktorom by bolo možné konštatovať, že je ospravedlniteľným. Za ospravedlniteľný dôvod nie je možné považovať čerpanie dovolenky, po návrate z ktorej žalobca zistil, že úhrada súdneho poplatku nebola zrealizovaná.

7. Bolo povinnosťou žalobcu respektíve jeho zamestnancov zabezpečiť, aby aj v čase plánovaných vianočných a novoročných dovoleniek a sviatkov boli zabezpečené všetky povinnosti tak, aby neboli ohrozené jeho záujmy. Je vecou žalobcu, ako organizuje a zaisťuje plnenie povinností spojených s podanou správnu žalobou, ale pokiaľ poverený zamestnanec čerpá v čase plynutia lehoty na úhradu súdneho poplatku dovolenku, nejde o nepredvídateľnú okolnosť, na ktorú by sa žalobca nevedel vopred pripraviť. Je všeobecne známou skutočnosťou, že obdobie prelomov rokov je spojené s čerpaním dovoleniek, ako aj s dňami pracovného pokoja, a preto bolo povinnosťou žalobcu zabezpečiť pre prípad neprítomnosti zamestnanca povereného agendou úhrad poplatkov na pracovisku alternatívne plnenie týchto povinností tak, aby žalobca nečelil negatívnym následkom spojených s ich omeškanou úhradou.

8. Správny súd zdôraznil, že pre splnenie poplatkovej povinnosti od žalobcom tvrdenej nezrealizovanej úhrady dňa 23.12.2023 (ku ktorej skutočnosti navyš súde neboli predložené žiadne dôkazné prostriedky, ktoré by toto tvrdenie preukazovali), do konca lehoty, ktorej posledný deň pripadol na 29.12.2023, mal žalobca k dispozícii ešte tri plné pracovné dni, počas ktorých mu nič nebránilo, aby si overil úhradu súdneho poplatku, prípadne úhradu vykonal. Navyš žalobcovi vznikla poplatková povinnosť už podaním žaloby dňa 06.09.2023 a nič mu nebránilo riadne a včas uhradiť súdny poplatok spolu s podanou žalobou, prípade kedykoľvek v priebehu konania, a to aj pred doručením výzvy na zaplatenie súdneho poplatku.

9. Žalobca podal voči uzneseniu správneho súdu kasačnú sťažnosť. Navrhol, aby kasačný súd zrušil uznesenie správneho súdu a vec vrátil správne súdu na ďalšie konanie. Podľa žalobcu správny súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP), rozhodnutie správneho súdu je nepreskúmateľné a nesprávnym postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 440 ods. 1 písm. f/ SSP).

10. Podľa žalobcu správny súd nesprávne právne posúdil vec, keď pristúpil ku skúmaniu a následnému hodnoteniu splnenia podmienok pre odpustenie zmeškania súdom určenej lehoty na zaplatenie súdneho poplatku akoby išlo o zákonnú lehotu a nie lehotu súdom určenú. Uznesenie správneho súdu je nepreskúmateľné, pretože súd riadne nezodôvodnil z akého dôvodu posudzoval návrh sťažovateľa na odpustenie zmeškania súdom určenej lehoty podľa podmienok pre odpustenie zmeškania zákonnej lehoty. Tým, že správny súd posudzoval návrh sťažovateľa v intenciách splnenia podmienok pre odpustenie zmeškania zákonnej lehoty, teda vyhodnocoval podmienky uznania ospravedlniteľného dôvodu zmeškania zákonnej lehoty, v konaní konal a rozhodol nespravodlivo, čo má za následok porušenie práva sťažovateľa na spravodlivý proces.

11. Žalovaný sa ku kasačnej sťažnosti nevyjadril.

II. Konanie pre kasačným súdom

12. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v postavení kasačného súdu (ďalej len „kasačný súd“) preskúmal uznesenie správneho súdu. Jeho príslušnosť pre toto konanie a rozhodnutie je daná v § 11 písm. h/ SSP.

13. So zreteľom na § 442 ods. 1, § 439 ods. 1, § 443 ods. 1 SSP kasačný súd skonštatoval, že kasačná sťažnosť bola podaná oprávnenou osobou, smeruje proti uzneseniu, voči ktorému je prípustná a bola podaná včas.

14. Po preskúmaní veci kasačný súd dospel k záverom, ktoré deklaroval vo výroku svojho uznesenia. Bližšie tieto závery odôvodňuje v nasledovnom texte.

15. Prvou námietkou vo vzťahu k nesprávne právne posúdeniu veci bolo tvrdenie sťažovateľa, že správny súd pristúpil ku skúmaniu a následnému hodnoteniu splnenia podmienok pre odpustenie zmeškania súdom určenej lehoty na zaplatenie súdneho poplatku akoby išlo o zákonnú lehotu a nie lehotu súdom určenú. Uznesenie správneho súdu je podľa sťažovateľa navyš nepreskúmateľné, pretože súd riadne nezodôvodnil z akého dôvodu posudzoval návrh sťažovateľa na odpustenie zmeškania súdom určenej lehoty podľa podmienok pre odpustenie zmeškania zákonnej lehoty.

16. Kasačný súd považuje uvedenú námietku za nedôvodnú.

17. Je irelevantné, či súd odôvodňoval zmeškание lehoty na zaplatenie súdneho poplatku ako lehoty sudcovskej resp. zákonnej, pretože lehota na zaplatenie súdneho poplatku je vyrubená podľa zákona o súdnych poplatkoch, ktorý je v postavení lex specialis k Správne súdne poriadku (lex generalis).

18. Navyš uloženie lehoty na zaplatenie súdneho poplatku nemožno považovať za sudcovskú lehotu podľa § 67 SSP, a to z týchto dôvodov: Zo znenia § 67 ods. 1 SSP, podľa ktorého „ak tento zákon neustanovuje lehotu na vykonanie úkonu, môže ju určiť správny súd“ vyplýva, že súd môže určiť sudcovskú lehotu, ak postupuje podľa ustanovení SSP a na vykonanie úkonov podľa SSP. Príkladom takejto lehoty je ustanovenie § 44 ods. 5 SSP, ktoré normuje, že: „správny súd je povinný umožniť účastníkom konania vyjadriť sa v primeranej lehote určenej správnym súdom k vyjadreniu Komisie

alebo k vyjadreniu protimonopolného úradu.“ Lehotu na vyjadrenie, ktorú určí správny súd podľa tohto ustanovenia, je nutné považovať za sudcovskú lehotu v zmysle § 67 SSP, pretože je to priamo SSP, ktorý ukladá súdu povinnosť uložiť a určiť lehotu na vykonanie úkonu, ktorý je taktiež upravený Správnym súdnym poriadkom. Takúto lehotu bude môcť podľa § 67 ods. 2 SSP správny súd aj predĺžiť.

19. Pri vyrubovaní súdneho poplatku, ukladaní lehoty na jeho zaplatenie či následnom prípadnom zastavení súdneho konania, správny súd však nepostupuje podľa ustanovení SSP, ale výlučne podľa ustanovení zákona o súdnych poplatkoch, ktorý možnosť predĺženia lehoty na zaplatenie súdneho poplatku neupravuje. Naopak, obsahuje špeciálnu úpravu týkajúcu sa včasného nezaplatenia súdneho poplatku, ktoré výslovne spája s jediným následkom, a to so zastavením konania.

20. Správny súd takto postupoval, pričom kasačný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že v rámci odôvodnenia najskôr ozrejmil, že na vec boli aplikované ustanovenia zákona o súdnych poplatkoch upravujúce vznik a splatnosť poplatkovej povinnosti súdneho poplatku, postup súdu v prípade nezaplatenia súdneho poplatku - výzva na zaplatenie v lehote ktorú určí súd (§ 8 ods. 1, § 9 a § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch). V tomto smere kasačný súd nemôže konštatovať iné než to, že správny súd rešpektoval zákonné predpoklady upravené v zákone o súdnych poplatkoch.

21. V ďalšej časti odôvodnenia uznesenia správny súd uviedol, že vychádzal z právnej úpravy týkajúcej sa odpustenia zmeškania lehoty (§ 70 SSP) a uzavrel, že dôvody zmeškania lehoty uvádzané právnym zástupcom sťažovateľa spočívajúce v čerpaní dovolenky po návrate z ktorej žalobca zistil, že úhrada súdneho poplatku nebola zrealizovaná, nebolo možné považovať za ospravedlniteľné. Ako vyplýva z obsahu napadnutého uznesenia (body 12 - 14), správny súd zamietol žiadosť žalobcu o odpustenie zmeškania lehoty na zaplatenie súdneho poplatku, pretože dôvody žiadosti nepovažoval za ospravedlniteľné.

22. Uvedené závery správneho súdu sťažovateľ pred kasačným súdom nijakým relevantným spôsobom nespochybnil, pričom sa obmedzil iba na konštatovanie o nesprávnom právnom posúdení veci, nepreskúmateľnosti a porušenia práva na spravodlivý proces.

23. K procesnoprávnemu inštitútu odpustenia zmeškania lehoty, ktorý je v zásade podobne upravený vo viacerých zákonoch upravujúcich konanie pred súdmi, rozhodovacia činnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky stojí na stanovisku, že tento inštitút predstavuje výnimočný zásah do plynutia zákonných lehôt, ktorý umožňuje, aby správny súd za kumulatívneho splnenia zákonných podmienok vecne prejednal oneskorene urobený procesný úkon účastníka konania, ktorý nebol vykonaný včas z ospravedlniteľného dôvodu (napr. rozhodnutie sp. zn. 8Sžp/7/2013, 1Sžfk/43/2020).

24. Predpokladom na odpustenie zmeškania lehoty je jednak ospravedlniteľný dôvod na strane účastníka, pričom dôkazné bremeno leží na navrhovateľovi tohto procesného úkonu, a jednak podanie tohto návrhu do pätnástich dní po odpadnutí prekážky, v dôsledku ktorej bol účastník v omeškaní.

25. Najvyšší súd SR už v rozhodnutí sp. zn. 8Sžp/7/2013 z 23.04.2013, publikovanom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod sp. zn. R 107/2013 konštatoval, že: „Odpustenie zmeškanej lehoty predstavuje výnimočný zásah do plynutia zákonných lehôt. Zákon nestanovuje, aké dôvody je potrebné považovať za ospravedlniteľné, aby bolo možné odpustiť zmeškanú lehotu, posúdenie tejto ospravedlniteľnosti patrí konajúcemu súdu. Je len na úvahe súdu, akým spôsobom vyhodnotí účastníkmi uvádzané skutočnosti, pričom táto úvaha musí rešpektovať zákonné limity a byť náležite odôvodnená.“

26. Kasačný súd dodáva, že z doterajšej judikatúry súdov vyplýva, že ospravedlniteľné dôvody zmeškania môžu byť rozmanité, napr. živelná pohroma, nehoda, úraz, závažné rodinné komplikácie, alebo náhle ochorenie, vždy však pod podmienkou, že ich dôsledkom bolo vylúčenie možnosti urobiť úkon. Určitá skutková okolnosť môže byť ospravedlniteľným dôvodom len vtedy, pokiaľ medzi ňou a zmeškaním lehoty je príčinná súvislosť. Na jej preukázanie treba doložiť, že k zmeškaniu došlo v dôsledku tejto okolnosti, a že nebyť tejto prekážky, nedošlo by k zmeškaniu lehoty. Ospravedlniteľnosť dôvodu zmeškania sa teda vždy posudzuje podľa okolností konkrétneho prípadu.

27. Kasačný súd sa stotožňuje so závermi správneho súdu v tom zmysle, že skutkové okolnosti prezentované žalobcom, ktoré mali byť dôvodom zmeškania lehoty na zaplatenie súdneho poplatku nepredstavujú dôvod pre ospravedlnenie zmeškanej procesného úkonu, nakoľko uvedené skutočnosti nespĺňajú podmienku mimoriadnosti, a nepredvídateľnosti prekážky objektívne brániacej vykonať zmeškaný procesný úkon.

28. Podľa kasačného súdu správny súd správne konštatoval, že sťažovateľom uvádzané skutočnosti nie sú ospravedlniteľným dôvodom na odpustenie zmeškanej lehoty. Dôvod na odpustenie zmeškanej lehoty, ktorý uvádzal sťažovateľ vo svojej žiadosti, nemal povahu takej prekážky, ktorá by mu objektívne znemožňovala vyrubenie súdny poplatok zaplatiť v stanovenej lehote. Uvedené procesné správanie

sťažovateľa je navyše podľa názoru kasačného súdu v rozpore s princípom procesnej diligencie účastníkov správneho súdneho konania, keďže je predovšetkým v záujme žalobcu, aby riadne a včas splnil poplatkovú povinnosť, ktorá vznikla už podaním správnej žaloby.

29. Námietku nepreskúmateľnosti uznesenia, keď sťažovateľ vytkol správne mu súdu, že jeho uznesenie je nepreskúmateľné, pretože súd riadne nezdôvodnil, z akého dôvodu posudzoval návrh sťažovateľa na odpustenie zmeškania súdom určenej lehoty podľa podmienok pre odpustenie zmeškania zákonnej lehoty, vyhodnotil kasačný súd za nedôvodnú.

30. Kasačný súd dospel k záveru, že napadnuté uznesenie správneho súdu nie je nepreskúmateľné. V rozhodnutí obsiahnutá argumentácia tvorí koherentný celok, z ktorého je zrejmé, aké úvahy správny súd viedli k vysloveným záverom a akým spôsobom sa správny súd s dôvodmi, pre ktoré žiadal odpustiť zmeškanie lehoty na zaplatenie súdneho poplatku vysporiadal s odkazom na ustanovenia zákona o súdnych poplatkoch a SSP, ktoré na danú vec aplikoval.

31. Námietku nesprávneho právneho posúdenia a nepreskúmateľnosti rozhodnutia vyhodnotil kasačný súd za nedôvodnú.

32. Ďalšou námietkou sťažovateľa bolo, že uznesením správneho súdu, ktorým bola zamietnutá jeho žiadosť o odpustenie zmeškania lehoty, došlo k porušeniu jeho práva na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie.

33. V súvislosti s touto námietkou bez významu nie je ani okolnosť, že súdny poplatok za žalobu je v zmysle § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch splatný už podaním žaloby (v konkrétnom prípade 5.9.2023), a teda pokiaľ k jeho zaplateniu nedošlo pri jeho podaní, už v tom čase mohol a mal rátať s tým (bol právne zastúpený), že k zaslaniu výzvy na zaplatenie súdneho poplatku za žalobu dôjde v krátkom čase po jeho podaní a zabezpečiť, aby aj v čase plánovaných vianočných a novoročných dovolení a sviatkov bola zabezpečená pre prípad neprítomnosti zamestnanca povereného agendou úhrad poplatkov na pracovisku plnohodnotná náhrada za zamestnanca povereného takou agendou tak, aby žalobca nečelil negatívnym následkom spojených s ich omeškanou úhradou.

34. Pretože v danom prípade správny súd pri svojom rozhodovaní nevybočil z existujúceho rámca platných a účinných právnych predpisov a svoje závery preskúmateľným spôsobom odôvodnil so závermi, s ktorými sa stotožnil aj kasačný súd, sťažovateľom uplatnenú námietku, že správny súd v konaní konal a rozhodol nespravodlivo, čo má za následok porušenie práva sťažovateľa na spravodlivý proces nebolo možné považovať za dôvodnú.

III. Zhrnutie

35. Podľa § 461 SSP kasačný súd zamietne kasačnú sťažnosť, ak po preskúmaní zistí, že nie je dôvodná. Kasačný súd, pretože vyhodnotil kasačné námietky za nedôvodné, rozhodol podľa predmetného ustanovenia.

36. O trovách kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. (1) v spojení s § 167 ods. 1 a § 168 druhej vety SSP spôsobom uvedeným vo výroku rozsudku. Kasačný súd žalobcovi náhradu trov kasačného konania nepriznal, nakoľko v kasačnom konaní nebol úspešný. Kasačný súd nepriznal trovy konania ani žalovanému. Ten bol síce v konaní úspešný, avšak má postavenie orgánu štátnej správy a kasačný súd nevzhladol žiadne výnimočné dôvody, pre ktoré by mu mali byť trovy konania priznané (§ 168 druhá veta SSP).

37. Toto rozhodnutie prijal kasačný súd jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.